

Notat om indførelse af producentansvar for affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE).

Dette notat er udarbejdet i samarbejde mellem Aalborg Kommunes Renovationsvæsen og I/S Reno-Nord, men det forventes, at den beskrevne model for fremtidig håndtering af elektronikaffald også kan benyttes af øvrige interessent-kommuner, som måtte ønske det.

Ny lovgivning

Folketinget vedtog den 17. maj 2005 lov om ændring af miljøbeskyttelsesloven (Producentansvar for elektronik m.v.). Med loven gennemføres dele af EU direktivet om affald af elektrisk og elektronisk udstyr.

Loven indfører producentansvar for elektronikaffald. Dette indebærer bl.a. at producenter og importører for egen regning skal foranstalte tilbagetagning og genanvendelse eller særlig håndtering af elektronikaffald.

Loven er den 27. juni 2005 blevet udmærket i en ny bekendtgørelse om elektronikaffald (Elskrobekendtgørelsen), som fastlægger retningslinier for:

- Etablering af indsamlingsordninger, herunder anvisning
- Oprettelse af producentregister
- Sikkerhedsstillelse
- Historisk affald
- Clearingsordning
- Informations- og oplysningspligt
- Krav til særskilt behandling
- Målsætninger for genanvendelse og nyttiggørelse
- Kommunale anlæg (mulighed for fortsat drift)
- m.v.

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. april 2006, dog gælder reglerne om producentregister og mærkning af elektrisk og elektronisk udstyr (information) allerede fra den 1. august 2005.

Med den nye bekendtgørelse ophæves den tidligere bekendtgørelse om elektronikaffald samt cirkulære om bortskaffelse af CFC-holdige kølemøbler.

Ændringer i forhold til den nuværende håndtering

Reglerne udgør et væsentlig brud med den danske affaldsmodel, hvor kommunerne hidtil har haft ansvaret for indsamling, transport og bortskaffelse. Ansvaret er imidlertid todelt, idet kommunerne fortsat er ansvarlige for indsamlingen af elektronikaffaldet. Det fastlægges i § 6, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der er etableret indsamlingsordninger i form af bringeordninger. Kommunen får desuden mulighed for at etablere henteordninger. Kommunen pålægges samtidig at etablere indsamlingssteder.

Kommunen skal modtage affald af elektrisk og elektronisk udstyr fra husholdninger og affald fra private og offentlige institutioner, samt erhvervsvirksomheder, hvis art og mængde af affaldet svarer til affald fra private husholdninger. Det gælder også affald fra forhandlere, som tilbyder at tage elektronikaffald retur.

På alle indsamlingssteder skal affaldet sorteres i følgende fraktioner:

- 1) Store husholdningsapparater og salgssautomater
- 2) Små husholdningsapparater, elektrisk og elektronisk værktøj undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala, legetøj og fritids- og sportsudstyr, medicinsk udstyr (undtagen alle implanterede og inficerede produkter) samt overvågnings- og reguleringsinstrumenter
- 3) It- og tæleudstyr
- 4) Forbrugerudstyr
- 5) Belysningsudstyr

En mere detaljeret beskrivelse af de 5 fraktioner findes i bilag bagerst i notatet.

Det vil fremgå af denne liste at de enkelte fraktioner er meget inhomogene, og formentlig vil kræve yderligere sortering før affaldet sendes til behandlingsanlæg. Som eksempel på en uhensigtsmæssighed kan nævnes, at der forekommer billedrørsholdigt materiale i både fraktionen forbrugerudstyr (fjernsyn) og i IT og tæleudstyr (computerskærm)

Producenterne og importørerne er ansvarlige for tilbagetagningen og den videre behandling fra indsamlingsstederne. Til sikring af at disse forpligtelser overholdes, etableres der med bekendtgørelsen en organisation, der benævnes WEEE-system. WEEE-system skal blandt andet stå for tildeling af affald til importører og producer. Indgåelse af aftaler med hver enkelt kommune om indsamlingssteder, afhentningsfrekvenser, opsamlingsmateriel m. v.

Efter aftale mellem kommunerne og WEEE-system, kan affaldet sorteres i flere fraktioner end de nævnte.

KL arbejder pt. sammen med RenoSam og Affald danmark om udvikling af en skabelon for den aftale, der skal indgås mellem kommunerne og WEEE-system.

Konsekvenser for Reno-Nords behandlingsanlæg for elektronikaffald og kølemøbler

Med indtørelsen af producentansvaret vil kommunerne ikke længere have ansvaret for den videre transport og behandling af elektronikaffaldet. Kommunerne er derfor pr. 1. april 2006 som udgangspunkt afskåret fra at drive virksomhed i form af behandlingsanlæg inden for de affaldstyper, der er omfattet. Der gives imidlertid i bekendtgørelsen nogle muligheder for at de kommunale fortsat kan drive eksisterende behandlingsanlæg. Reglerne herom fremgår af bekendtgørelsens § 25. I stk. 1 gives der mulighed for at eksisterende anlæg fortsat kan drives af kommunalbestyrelsen, dvs som kommunal eller fælleskommunal virksomhed, indtil udgangen af 2006. Efter 2006 kan kommunalbestyrelsen fortsat drive disse anlæg, men på en lang række betingelser:

1. at kommunalbestyrelsen sikrer, at anlægget udskilles til et selvstændigt aktie- eller anpartsselskab,
2. at kommunalbestyrelsen, i forbindelse med udskillelsen efter nr. 1, sikrer, at der foretages en værdiansættelse til markedspris af det kommunale anlægs aktiver,
3. at kommunalbestyrelsen, ved drift af de i stk. 2 nævnte anlæg, sikrer en regnskabsmæssig adskillelse fra kommunens øvrige drift, i overensstemmelse med principperne i direktiv 52/2000 om gennemskueligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstatene og de offentlige virksomheder,
4. at kommunalbestyrelsen sikrer, at et selskab etableret efter betingelserne i dette stykke, omfattes af den til enhver tid gældende lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v.,
5. at kommunalbestyrelsen sikrer, at driften af et selskab etableret efter betingelserne i dette stykke, er fuldstændig adskilt fra den kommunale økonomi, herunder de kommunale renovationsgebyrer og
6. at kommunalbestyrelsen sikrer, at et selskab etableret efter betingelserne i dette stykke, driver virksomhed på almindelige markedsræmæssige vilkår.

De kommunale virksomheder vil ikke kunne være sikret på leverancer, da det er WEEE-system, der tildeler affaldet til WEEEmanagementorganisationerne eller en individuel producent, der igen tildeler affaldet til behandlingsanlæggene. Det må forventes, at tildelingen til behandlingsanlæggene vil ske på baggrund af udbud på almindelige markedsvilkår.

Reno-Nord vurderer, at det vil være vanskeligt at konkurrere med såvel danske som udenlandske privatejede behandlingsanlæg, der allerede nu er specialiserede i betydelig grad og baserer produktionen på langt større mængder end der forekommer i Nordjylland. Konsekvensen for Reno-Nords behandlingsanlæg for henholdsvis elektronikaffald og kølemøbler er dermed, at de ikke vil blive drevet videre i den nuværende form.

Muligheder for den fremtidige håndtering af Elektronikaffald under producentansvaret – Etablering af central indsamlingsplads på Reno-Nord.

Aalborg Kommune vil fortsat benytte genbrugspladserne som det væsentligste element i indsamlingen af elektronikaffald. Det er af væsentlig betydning for Aalborg Kommune at kunne sikre en god service for borgerne på genbrugspladserne, det betyder bl.a. at der til enhver tid inden for pladsernes åbningstid skal være mulighed for at lægge elektronikaffald i de dertil indrettede specialcontainere.

Det er dermed også væsentligt, at udskiftning af containere kan ske med kort varsel. Behovet for udskiftning af containere kan svinge, afhængig af besøgstallet på genbrugspladsen, fra 3-5 gange pr. uge.

Det vurderes, at det vil være forbundet med store implementeringsproblemer at leve op til bekendtgørelsens sorteringskrav på genbrugspladser med meget høje besøgstal. Inden for den nuværende ordning var det ønskeligt om elektronikaffaldet kunne sorteres i to fraktioner: billederørsholdigt og andet elektronik. Denne sortering har kun to af Reno-Nords kommuner kunnet leve op til. I det kommende system vil

den del af affalder, der nu anses for elektronikaffald, skulle sorteres i 3 fraktioner (2, 3 og 4 på ovenstående liste). Heraf vil der forekomme billedørsholdigt affald i både fraktion 3 (computerskæmme) og fraktion 4 (fjernsyn). Det må anses for en vanskelig opgave at opretholde en tilstrækkelig kvalitet i sorteringen på genbrugspladser med så mange besøgende, som der er på Aalborgs pladser. Samtidig vil det stille krav om et væsentligt større antal trædbure for at sikre, at der altid er tomme bure til rådighed for hver enkelt fraktion.

Med baggrund i ønsket om fleksibel afhentningsfrekvens og sorteringskravene, foreslås det, at Reno-Nord stiller areal, faciliteter og medarbejdere til rådighed for etablering af en central opsamlingsplads for elektronik fra Aalborg Kommune og øvrige interesserede interessent-kommuner. Det vil betyde, at kommunerne kan fortsætte de nuværende systemer, herunder eksisterende indsamlingsmateriel. Reno-Nord står for sorteringen af affaldet og udlevering af tomme bure til de kommunale ordninger, samt hele snitfladen, inklusiv pakning af containere, evt. ønsker om yderligere sortering, kontraktlige forhold med WEEE-system m. v.

De fraktioner, der ikke tidligere er indsamlet sammen med elektronikaffaldet, dvs. mindre elektriske apparater og hvidevarer er nu også omfattet, og skal dermed ind i ordningen. Hvidevarer er tidligere indsamlet særskilt på genbrugspladserne og leveret direkte til produkthandler. Dermed er den eneste ændring for denne fraktion at den fremover skal leveres til sortering på Reno-Nord. Mindre elektriske apparater, som ikke er omfattet af kravet om særskilt behandling under de nuværende regler, er tidligere hovedsageligt bortskaffet sammen med blandet metalaffald. Denne fraktion skal fremover med i elektronikaffaldet, og vil mest hensigtsmæssigt kunne indsamles i elektronikburene.

Etableringen af en central opsamlingsplads vil betyde, at Aalborg og eventuelt andre kommuner fortsat vil kunne anvise husholdningsaffald, der er indsamlet af forhandlere, til Reno-Nord. Samtidig vil andet erhvervsaffald, kunne anvises til Reno-Nord frem for genbrugspladserne. Dermed vil disse fraktioner ikke belaste genbrugspladserne.

Det fremgår ikke klart af bekendtgørelsen, hvilke emballager, der skal benyttes til de forskellige affaldstyper, og hvordan disse skal finansieres. Det forventes at blive et element i de aftaler, der skal indgås mellem WEEE-system og de enkelte kommuner/affaldsselskaber. Ved at udpege Reno-Nord som opsamlingsplads, vil det eksisterende system imidlertid kunne fortsætte uændret. Under sorteringen tømmes burene over i de emballager, som benyttes af WEEE-systems transportører. Spørgsmål om containertyper, afhentningsfrekvenser og -tidspunkter bliver dermed en sag mellem Reno-Nord og WEEE-system.

Reno-Nord har i forvejen ekspertisen med håndtering af elektronikaffald, en rutineret medarbejderstab, og gode fysiske faciliteter. En omlægning af diffen fra adskillelse til sortering vil indebære omkostninger til løftegrej og transportsystemer. Det vurderes dog at anlægsomkostningerne vil være af mindre omfang.

Lyskilder er hidtil blevet indsamlet af Mokana, der også står for sorteringen før afsætning til genanvendelse. Det vurderes imidlertid at være mest hensigtsmæssigt, at lyskilder indgår i det samme system, som andet affald, der er omfattet af WEEE-reglerne. Eventuelle aftaler om at Mokana inddrages i sorteringen og afsætningen af lyskilder træffes mellem Reno-Nord og Mokana.

Hvis det besluttes at samle elektronikaaffaldet til sortering på Reno-Nord, vil der som sideeffekt være basis for at indgå aftaler med WEEE-system, eller de entreprenører, som WEEE system udpeger, om at Reno-Nord kan udføre en mere omfattende sortering og eventuelt lettere demontering af f.eks. hvidevarer. Sortering og demontering, som ligger ud over de krav der er til den kommunale indsamling, skal i givet fald finansieres af WEEE system.

Lovgivningsmæssige rammer

affald danmarks jurst har vurderet, at den ovenfor beskrevne opgavefordeling ligger inden for rammerne for indsamlingsordninger, der er fastlagt i bekendtgørelsens § 6.

Omkostningerne til etablering og drift af pladsen vil dermed kunne dækkes af det renovationsgebyr, kommunen opkræver hos borgerne.

Økonomi

Reno-Nord har udarbejdet et overblik over omkostningerne ved etablering og drift af et sorteringsanlæg, der vil kunne leve op til de krav til indsamlingssteder, som er beskrevet i bekendtgørelsen, og som vil kunne servicere såvel "Det Nye Aalborg", som de øvrige interessentkommuner, men også andre Nordjyske kommuner, som har behov for at få løst denne opgave.

En af forudsætningerne for at kunne tilbyde opgaven er, at Reno-Nord i det eksisterende anlæg til behandling af elektronikaaffald har både teknisk udstyr og medarbejdere med stor erfaring inden for håndtering af elektronikaaffald til rådighed.

Der vil dog være behov for supplerende investeringer i løfte- og sorteringsudstyr, som er rettet mod de affaldstyper, der vil blive indsamlet under de nye regler, og de sorteringskrav som bekendtgørelsen beskriver.

De forventede WEEE affaldsmængder i Aalborg kommune (efter kommunesammenlægningen) fremgår af nedenstående tabel, og er baseret på kommunernes nuværende indsamling af elektronik samt de forventede mængder hvidevarer, elektriske apparater m.v., som fremover er omfattet af WEEE-reglerne .

Affaldsprøgnose	Ar 1	Ar 2	Ar 3	Ar 4	Ar 5
Elektronik	750	810	859	910	947
Elektriske apparate	100	108	114	121	126
Hvidevarer	600	648	687	728	757
Kølemøbler	500	540	572	607	631
Lyskilder	10	11	11	12	13
I alt	1.960	2.117	2.244	2.378	2.474

Figure 1 Prognose for mængderne af ee-affald i tons

Der tages udgangspunkt i det første hele drifts år efter indførelsen af WEEE-reglerne (2007). Her vil kommunalreformen ligeledes være trådt i kraft. I 2006 vil der som udgangspunkt være tale om mindre mængder, idet der er tale om en 9 måneders driftsperiode.

Det vurderes, at der i starten vil være behov for 1,5 fuldtidsmedarbejdere til at stå for modtagelse, registrering og sortering af den affaldsmængde, der leveres fra Ny Aalborg kommune. Det må dog forventes at mængderne vil stige i de kommende år, dels fordi indsamlingsprocenten (i forhold til potentiale) typisk stiger i årene efter en ordning er sat i værk, og dels fordi der også fremover må forventes en vækst i mængden af elektrikaaffald, som følge af produktudviklingen på området. Det forventes derfor at der vil blive behov for 2 fuldtidsmedarbejdere efter et par år.

Udgiftene til afskrivninger og drift af sorteringsvirksomheden forventes at ligge i størrelsesordenen 500 kr/ton.

For nærmere information om beregning af behandlingsprisen henvises til bilag 2.

Administrative konsekvenser

De nye regler om WEEE medfører en række administrative konsekvenser for kommunerne og Reno-Nord:

- Alle landets kommuner skal ændre de regulativer, der omhandler indsamlingen af elektrikaaffald. Regulativerne skal fremover indeholde regler om de tidligere beskrevne indsamlingsordninger for WEEE fra husholdninger i form af bringeordninger og eventuelt henteordninger. Kommunerne skal samtidig vedtage bestemmelser om anvisning af andet EE-affald, herunder erhvervsaffald. Nye regulativer om WEEE skal være vedtaget senest den 31. marts 2006.
- Reno-Nords vedtægter skal ændres i overensstemmelse med de nye regler, idet Reno-Nord ikke længere skal stå for behandlingen af elektronik og kølemøbler for interessentkommunerne. Der skal samtidig åbnes mulighed for at Reno-Nord varetager en del af kommunernes opgaver med indsamling af WEEE (centralt indsamlingssted, sortering og snitflade til WEEE-system). Ændringen skal give mulighed for, at Reno-Nord kan lave aftale om overførelse af denne opgave fra en mindre kreds af interessentkommunerne.
- Samarbejdsaftalen mellem Reno-Nord og Renovationsvæsenet skal tilpasses de nye regler.

Renovationsvæsenet
Harry Kristensen

I/S Reno-Nord
Thomas Lyngholm

Bilag 1 Uddybning af de 5 fraktioner

Denne oversigt er baseret på EU-direktivet.

1 Store husholdningsapparater og salgssautomater:

- Store kølemøbler
- Køleskabe
- Frysedyr
- Andre store apparater til køling, opbevaring og lagring af fødevarer
- Vaskemaskiner
- Tørretumblere
- Opvaskemaskiner
- Kogeapparater
- Elkørfurer
- Elkogeplader
- Mikrobølgeovne
- Andre store apparater til madlavning og anden behandling af fødevarer
- Elektrisk varmeapparat
- Elradatorer
- Andre store apparater til opvarmning af lokaler, senge og siddemøbler
- Eiventilatorer
- Klimaanlæg
- Andet blæser-, udsugnings- og klimaudstyr
- Salgsautomater til varme drikke
- Salgsautomater til varme eller kolde flasker eller dåser
- Salgsautomater til faste produkter
- Pengeautomater
- Alle apparater, som automatisk leverer alle slags produkter

2 Små husholdningsapparater, elektrisk og elektronisk værktøj, legetøj m.v.

- Støvsugere
- Tæppefjemmaskiner
- Andre rengøringsapparater
- Apparater til syning, strikning, vævning og anden forarbejdning til tekstiler
- Strygejern og andre apparater til strygning, rulning og anden behandling af beklædning
- Brødrister
- Frituregryder
- Kværne, kaffemaskiner og udstyr til åbning eller forsejling af beholdere eller pakker
- Elektriske knive
- Håklipningsapparater, hårtørre, tandbørstingsapparater, barbermaskiner, massageapparater og andre apparater til kropspleje
- Ure, armbåndsure og udstyr til måling, angivelse eller registrering af tid
- Vægte
- Boremaskiner
- Save

- Symaskiner
- Udstyr til drejning, fræsning, silbning, formaling, savning, skæring, klipping, boring, hulning, stansning, foldning, bøjning eller lignende forarbejdning af træ, metal og andre materialer
- Værktøj til nitning, sømning eller skruning eller fjernelse af nitter, søm, skruer eller lignende brug
- Værktøj til svejsning, lodning eller anden brug
- Udstyr til sprøjtning, fordeling, spredning eller anden håndtering af flydende eller luftformige stoffer med andre midler
- Værktøj til græsslåning eller andre haveaktiviteter
- Elektriske tog og racerbaner
- Håndholdte spillekonsoller
- Videospil
- Computere til cykling, dykning, løb, roning osv.
- Sportsudstyr med elektriske eller elektroniske komponenter
- Møntautomater
- Strålingsbehandlingsudstyr
- Kardiologi
- Dialyse
- Lungeventilatorer
- Nuklearmedicin
- Laboratorieudstyr til in vitro-diagnose
- Analyseudstyr
- Fryseudstyr
- Fertiliseringsprøver
- Andre apparater til påvisning, forebyggelse, kontrol, behandling og lindring af sygdomme, skader eller handikap
- Røgdetektorer
- Varmeregulatorer
- Termostater
- Måle-, veje- eller justeringsapparater til husholdninger eller som laboratorieudstyr
- Andre overvågnings- og reguleringsinstrumenter, der anvendes i industri-anlæg (f.eks. i kontroltavler)

3 It- og teleudstyr

- Centraliseret databehandling:
- Mainframes
- Minicomputere
- Printere
- Pc'er m.v.:
- Pc'er (herunder CPU, mus, skærm og tastatur)
- Bærbare (laptop) computere (herunder CPU, mus, skærm og tastatur)
- Note-book-computere
- Note-pad-computere
- Printere
- Kopieringsudstyr
- Elektriske og elektroniske skrivemaskiner
- Lommeregner og bordregnemaskiner

- og andre produkter og andet udstyr til elektronisk indsamling, lagring, be-handling, præsentation eller kommunikation af information
- Brugerterminaler og -systemer
- Telefaxapparater
- Telexapparater
- Telefonter
- Mønttelefoner
- Trådløse telefoner
- Mobiltelefoner
- Telefonsvarere

4. Forbrugerudstyr

- Radioapparater
 - Tv-apparater
 - Videokameraer
 - Videobåndoptagere
 - Hi-fi-båndoptagere
 - Forstærkere
 - Musikinstrumenter og andre produkter eller andet udstyr til optagelse eller gengivelse af lyd eller billeder, herunder signaler eller anden teknologi til formidling af lyd og billeder på anden måde end ved telekommunikation
- #### 5. Belysningsudstyr

- Lysarmaturer til lysstofrør med undtagelse af lysarmaturer i husholdninger
- Lysstofrør
- Kompakt-lysstoflamper
- Udladningslamper, herunder tryknatriumlamper og halogenlamper
- Lavtryksnatriumlamper
- Anden belysning eller andet udstyr til spredning eller regulering af lys med undtagelse af glødelamper

Bilag 2. Overslag over omkostningerne ved drift af sorteringsplads for elektronikaffald fra Aalborg Kommune

Drift/anlægsoverslag EE-sortering		Alle priser er faste 2005-priser				
Sorteret affald i ton		A-1	A-2	A-3	A-4	A-5
Personale	Pr	kr 450.000,00	kr 450.000,00	kr 450.000,00	kr 800.000,00	kr 450.000,00
Opfyng, varme af	kr værk	kr 200.000,00	kr 200.000,00	kr 200.000,00	kr 200.000,00	kr 200.000,00
Driftsmaterial, værktøj, vedligehold		kr 200.000,00	kr 200.000,00	kr 200.000,00	kr 200.000,00	kr 200.000,00
Administration	Pr	kr 0,00	kr 0,00	kr 0,00	kr 0,00	kr 0,00
Borstkøleskedel	Pr	kr 0,00	kr 0,00	kr 0,00	kr 0,00	kr 0,00
Forbrændingspris brændbart	Pr tons	kr 536,00	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0
Driftsudgifter for sorteringsanlæg	Afskrivningsperiode (år)	890.000	890.000	890.000	1.040.000	890.000
Årlig kapitaludgift anlæg	10	97.128	97.128	97.128	97.128	97.128
Anvendt rentefod 5%	5%	0	0	0	0	0
Kapitaludgifter i alt		97.128	97.128	97.128	97.128	97.128
Udgift i alt		987.128	987.128	987.128	1.137.128	987.128
Enhedspriser		466	466	466	478	466
Resulterende behandlingspris		466	466	466	478	466

År	A-1	A-2	A-3	A-4	A-5
Elektronik	750	810	859	910	947
Elektriske apparater	100	108	114	121	126
Hvidevarer	600	648	687	728	757
Køleapparater	500	540	572	607	631
Lyskæder	10	11	11	12	13
Alt	1.960	2.117	2.244	2.378	2.474

Årsvækst sortering	1,5	1,5	2	2	2
Vækst %	8	8	6	6	4

Noter:

- Der regnes med mængder fra "Det nye Aalborg", dvs nuværende Aalborg, Sejlflod, Nibe og Hals kommune
- Mængder er vurderet med udgangspunkt i den mængde kommunerne har leveret i 2004. Prognosen for 2005 viser, at elektronik igen i år må forventes at stige med op til 10 %, der er derfor tale om at mængderne kan være lavt sat.
- Den forventede vækst i mængderne er ligeledes forsigtigt skønnet. Hvis udviklingen også i de kommende år fortsætter som hidtil, vil mængden af WEEE kunne stige med helt op til 10 % årligt i hele perioden.
- Bemandingen er vurderet på baggrund af de hidtidige erfaringer med håndteringen af elektronik. Der er p.t. afsat knap et årsværk til tømmning af bure og et halvt årsværk til modtagelse, registrering, truckkørsel m.v. Det er således en forudsætning, at hvidevarer, herunder køleapparater sorteres korrekt på genbrugspladserne.